

Spomienka na Jozefa Jablonku

Kpt. v. v. Jozef Jablonka sa podľa Jiřího Šolca [1] radí na prvé miesto v rebríčku úspešných čs. vojnových parašutistov s tromi akciami do nemeckého zázemia. Prvýkrát bol vysadený 19. 1. 1945 pri Závadnej Porube v okr. L. Mikuláš v operácii Javor. Druhýkrát 22. 2. 1945 pri Kroměříži a tretíkrát 26. 3. 1945 pri Krhovej v okr. Valašské Meziříčí. Vo všetkých troch akciách sa po splnení prieskumnej úlohy vrátil cez frontovú líniu späť ku svojmu útvaru.

Ing. Roman Herman, člen Oblastného Klubu vojenských výsadkárov SR v Trenčíne a ZO SZPB generála Goliana Trenčín 1 zozbiera o kpt. v. v. Jablonkovi dokument. Jeho cieľom je pripomenúť si málo známu osobnosť, rodáka z obce Drietoma, parašutistu Jozefa Jablonku. [2]

Pri príležitosti 70. výročia ukončenia 2. sv. vojny a víťazstva nad fašizmom zorganizoval v roku 2015 Oblastný Klub vojenských výsadkárov SR Trenčín, v spolupráci s obcou Drietoma, spomienkové podujatie na počesť ich rodáka. V nasledujúcom roku 28. 4. 2016 mu obec Drietoma slávnostne odhalila pamätnú tabuľu. [3]

Zo životopisu Jozefa Jablonku

Vojnový výsadkář Jozef Jablonka sa s tromi úspešnými výsadbami radí na pomyselný vrchol rebríčka čs. vojnových výsadkářov. Jeho životný príbeh bol pritom ešte pred niekoľkými rokmi širšej verejnosti úplne neznámy.

Narodil sa 19. januára 1919 (v niektorých prameňoch je uvádzaný dátum 24. 1. 1919) v obci Drietoma, v rodine hospodár-

skeho robotníka Juraja a Heleny Jablonkovej, rodenej Našticej. V rokoch 1926 až 1938 absolvoval ľudovú a meštiansku školu a neskôr dve triedy obchodnej školy v Trenčíne.

Po škole pracoval zhruba tri mesiace u stavebnej firmy Ing. Rudolf Frič, Bratislava na stavbe cesty Kostolná – Starý Hrozenkov a Brezno – Tisovec ako robotník. Dňa 10. 1. 1940 nastúpil ako vojak, nováčik prezenčnej služby, na vojenskú základnú službu k JPO 1 (Jazdec-kému priezvednému oddielu 1) v Bratislave na funkciu účtovníka, potom ako desiatnik bol po dvoch rokoch preložený do zálohy a ponechaný v ďalšej vojenskej činnosti štátu. V januári 1942 bol prijatý do Zboru poddôstojníkov z povolania a neskôr povýšený na čatníka a potom na rotníka z povolania. Dňa 28. 6. 1941 bol odoslaný na východný front k Zaisťovacej divízii až do návratu v júli 1942.

Znovu vykonával funkciu účtovníka v JPO 1 až do 18. 6. 1944, kedy bol opäť odoslaný na východ. V auguste 1944 bol zajatý partizánmi oddielu Sergej, ktorého veliteľom bol plk. N. A. Prokopjuk. Slovenskí vo-

jaci tu tvorili samostatnú skupinu s názvom Kriváň a jej veliteľom bol pplk. J. Vogl-Sokolovský, ktorý ich mal v podriadení okolo 400.

Dňa 30. 9. 1944 príslušníci oddielu Sergej sa prebili cez front pri obci Wola Michowa (Poľsko) a prihlásili sa k sovietskej armáde. Následne bol Jozef Jablonka pridelený k 4. UF. Po absolvovaní spravodajského a parašutistického kurzu vo výcvikovom stredisku č. 5053 v Drahobiciach (Ukrajina) bol ako výsadkář prieskumník zaradený do skupiny JAVOR. Celkove bol vysadený trikrát na územie bývalej ČSR so spravodajskou úlohou.

Prvý výsadok sa udial 19. januára 1945 z mestečka Gorodok Jagelowski k obci Závažná Poruba, okres Liptovský Mikuláš v zostave: veliteľ poručík Karol Kopálek (1921, Petrova Ves, Skalica), zástupca rotný Jozef Jablonka (1919, Drietoma), členovia rotnajster Ján Kubaško (1916, Husté), čatár Michal Chovan (1920, Dekýš, Žiar n/Hr.), čatár Filip Patkan (1923, Čadca) a radistka Anna Vasiljevna Bolotovová (1922, Aleksino, Rusko).

Cieľom skupiny bolo zistiť rozmiestnenie nemeckých jednotiek, ich presuny, druhy zbraní a palebné postavenie, opevňovacie práce, rozmiestnenie veliteľstiev, štábov, spojovacích uzlov a skladísk.

Správy skupina získavala zásadne vlastným pozorovaním a výsluchom zajatých dôstojníkov a vojakov. Skupina podnikala prieskum z lesného tábora a čiastočne využívala pomoc miestneho obyvateľstva

na zásobovanie a získavanie správ. Skupina do centra úspešne odvysielala 26 správ. S vojskami Červenej armády sa spojila 2. februára 1945.

Druhú misiu s názvom JABLONKA podnikol za front Jozef Jablonka sám. V Krakove bol dňa 22. februára 1945 poverený plk. Červenej armády Piznerom, aby ešte toho dňa zoskočil pri Ostrave a najneskôr do 5. marca zistil stav nemeckej obrany na čiare Ostrava – Tešín v dĺžke približne 100 km tak, že uvedeným priestorom prejde a bude si všimáť opevňovacie práce.

Do akcie odštartoval v čase 19.20 hod. a o 21.05 hod. bol vysadený ďaleko mimo pôvodne stanovenú doskokovú plochu (100 km), priamo do obce Roštení v okrese Holešov. Pri dopade na zmrazenú zem si pomliaždil členok, s padákom v náručí odkrýval do blízkeho lesa a tam vyčkal na svitanie.

Ráno oslovil drevorubača, ktorý mu bol ochotný okamžite pomôcť, skryl ho vo svojom dome, kde sa dva dni zotavoval. Okolo 25. februára 1945 pokračoval v plnení úlohy. Vlakom odišiel do Ostravy a odtiaľ peši, na povozoch miestnych roľníkov, často ukrytý pod ich nákladom, prešiel až k mestu Bielsko-Biala. Na výšine Magura sa márne pokúšal prejsť nemeckou obranou. Keď 6. marca 1945 prešiel front, okamžite bol dopravený do štábu 4. UF a podal hlásenie genmjr. Grjaznovovi.

Aj táto misia je vzhľadom na získané cenné informácie o obrane Ostravy a Tešína v podobe presne zakreslených plánov, hodnotená ako úspešná.

Tretí zoskok do nemeckého tyla vykonal Jablonka opäť v zostave skupiny JAVOR, v ktorej z pôvodnej zostavy zostali ešte výsadkáři Chovan a Kubaško. Pôvodných čs. vojakov nahradili príslušníci Červenej armády. Z Krakova bola 25. marca 1945 skupina presunutá na letisko Krosno, tu bola vystrojená, vyzbrojená a vybavená padákmi a 26. marca v čase 20.15 hod. bola vysadená z lietadla C-47 Dakota pri obci Krhová v okrese Valašské Meziříčí.

Skupina mala plniť štandardné prieskumné poslanie a niektoré zvláštne úlohy, ako nadviazanie spojenia s gen. Braunom, organizáciu miestneho odbojového hnutia a jeho využitia na prieskum a získavanie správ o nemeckej obrane.

Významnú pomoc skupina získala od Rudolfa Rýdla z Valašského Meziříčí, Ondřeje Bartona z Hodslavic a rodiny Žitníkových z Krhovej. S ich pomocou boli získaní ďalší pomocníci, čo umožnilo skupine JAVOR

kontrolovať priestor na vzdialenosť 70 km. Väčšinu času skupina pôsobila v priestore vrchu Trojačka v tyle nepriateľa. Jednou z posledných úloh bolo vzatie pod ochranu plk. gšt. Jana Satorieho (2. mája 1945).

Spojením s jednotkami 1. čs. armádneho zboru v ZSSR dňa 6. mája 1945 bola bojová činnosť skupiny JAVOR ukončená. Tým bola zavŕšená aj úspešná bojová cesta Jozefa Jablonku.

* * *

Po skončení 2. sv. vojny bol Jozef Jablonka z Červenej armády dňa 22. 7. 1945 prepustený. V novembri 1945 bol prijímacou komisiou v Bratislave opätovne prijatý do ČSA.

Po roku sa zosobášil s Alžbetou Bučkovou, nar. 21. 5. 1927 vo Viničnom v okrese Modra. Dňa 12. 12. 1946 bol vyznamenaný čs. vojnovým krížom z roku 1939, vojenskou medailou za zásluhy I. stupňa a čs. medailou Za chrabrosť.

V tom čase pôsobil na veliteľstve 4. oblasti s určením pre Vojenské stavebné veliteľstvo ako referent v učtárni, neskôr premenované na ženijné vojsko. Dňa 22. 11. 1947 bol vymenovaný za rotnajstra stavebnej služby, kde pôsobil až do 09/1949 v hodnosti poručík.

V čase od mája 1950 do júna 1952 Jozef Jablonka pôsobil v spravodajskej službe u pontónového pluku č. 52 v Bratislave. Potom bol premiestnený k vnútornej strážii a pridelený ako vedúci kancelárie do poddôstojníckej školy VS v Šaštíne až do roku 1953. Následne vykonával funkciu pomocníka náčelníka štábu pre veci organizačné u 5. MM (moto mechanizovaného) práporu v Bratislave. Do trvalej výslužby bol prevelený rozkazom náčelníka Správy VS MV v júni 1959.

Jozef Jablonka dožil svoj život v Bratislave, kde 4. decembra 1982 zomrel. Pochovaný je na Ondrejskom cintoríne.

* * *

V roku 2016, z iniciatívy starostu rodnej obce Drietoma, v spolupráci s Klubom vojenských výsadkářov Trenčín pod vedením predsedu klubu Jozefa Krajčíra, bola rodákovi Jozefovi Jablonkovi v obci Drietoma osadená pamätná doska. Odvtedy si aj jeho každoročne pripomíname pri výročí oslobodenia Drietomy.

plk. v. v. Ing. Miroslav Ondráš
predseda ZO SZPB generála Goliana Trenčín-1
a Klubu vojenskej histórie protifašistického odboja

[1] Za frontou na východě, J. Šolc, Svět křidel 2003, str. 217.

[2] Jozef Jablonka – vojenský výsadkář – parašutista – rodák z obce Drietoma. Koncept s fotografiami – 28 strán.

[3] Odkaz na www.klubvtn.info, informácia č. 324 a 338 aj nasledujúce informácie č. 359, 404.

